

Scenariusz lekcji żywej historii jest częścią zadania „Chocim. Potęga husarii – projekt edukacyjny w Roku Hetmana Stanisława Żółkiewskiego” realizowanego dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej

Scenariusz zajęć edukacyjnych – lekcji żywej historii „Chocim. Potęga husarii - Pod chocimską twierdzą”, dedykowany uczniom szkół podstawowych

klas IV-VI.

Do wykorzystania w czasie zajęć on – line.

Czas zajęć – 45 – 60 minut.

Cele zajęć:

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: husaria, Tatarzy, kozacy, piechota wybraniecka, muszkieter, pikinier, janczarzy, pospolite ruszenie, sułtan, wielki wezyr, haracz
- określa czas wydarzeń: 1605 – bitwa pod Kircholmem 1620 – śmierć Żółkiewskiego oraz bitwa pod Cecorą, 1621 – bitwa pod Chocimiem,
- przedstawia sytuację Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej w I połowie XVII w.
- analizuje przyczyny najazdu tureckiego w 1621 oraz relacje między Rzeczpospolitą i Turcją Osmańską,
- przedstawia przebieg wojny 1620-1621,
- charakteryzuje postanowienia traktatu w Chocimiu,
- omawia rolę postaci: hetmana Żółkiewskiego, Chodkiewicza, atamana Konaszewicza – Sahajdacznego, Jakuba Sobieskiego,
- wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej z Turcją,
- potrafi umiejscowić twierdze kresowe na mapie oraz zapoznaje się z wyglądem twierdzy chocimskiej.

Metody:

Scenariusz lekcji żywej historii jest częścią zadania „Chocim. Potęga husarii – projekt edukacyjny w Roku Hetmana Stanisława Żółkiewskiego” realizowanego dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej

- elementy wykładu – praca z prezentacją multimedialną,
- pokaz filmów ilustracyjnych,
- pokaz „żywej historii”,
- praca z mapą.

Formy pracy:

indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja PowerPoint „Pod chocimską twierdzą”
- filmy

<https://youtu.be/mPQZxqKH97g>

<https://youtu.be/oULujedPtY0>

<https://www.youtube.com/watch?v=cCJEORfOiVQ>

- wystawa „20 rad wybierających się pod Chocim”

<http://projektrekreator.pl/chocim/#>

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca – (5 min):

- a. Zaproszenie do krainy, która była niegdyś największym państwem Europy. Jaka to kraina?
- b. Przedstawienie projektu chocimskiego: wykonawcy- Stowarzyszeni rekonstrukcji historycznej Pospolite Ruszenie Szlachty Ziemi Krakowskiej, wspierającego – Ministerstwa Obrony Narodowej i Wojska Polskiego, patrona wydarzenia – hetmana Żółkiewskiego (patron roku 2020).
- c. Ankieta PRETEST – badanie znajomości tematyki chocimskiej przed lekcją.

Faza realizacyjna

Scenariusz lekcji żywej historii jest częścią zadania „Chocim. Potęga husarii – projekt edukacyjny w Roku Hetmana Stanisława Żółkiewskiego” realizowanego dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej

- a. Kształt Rzeczypospolitej Obojga Narodów (5min) – składniki państwa i jego rozmiar. Można wykorzystać pomocniczo <https://polona.pl/item/carte-de-pologne-et-des-estats-qui-en-dependent,ODU2NDM0Mw/0/#info:metadata>, oraz na tle współczesnych granic:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f5/Zasi%C4%99g_terytoryalny_Rzeczypospolitej_Obojga_Narod%C3%B3w_w_1619_na_tle_wsp%C3%B3lczesnej_mapy_Europy.PNG

Ponieważ opowieść dzieje się na współczesnej Ukrainie, warto pamiętać o wspólnocie historii i tradycji.

- b. Przedstawienie sytuacji międzynarodowej w czasach Zygmunta III Wazy (5min):
- wojny z sąsiadami: Rosją, Szwecją, Turcją
 - wojny domowe: powstania kozackie, rokosz Zebrzydowskiego
 - najazdy tatarskie
 - działania kozackie przeciw Turcji
- c. Przyczyny wojen polsko – tureckich i wojny 1620-1621 (5 min):
- spór o Mołdawię
 - najazdy tatarskie i łupieżcze wyprawy kozaków
 - wyprawa Żółkiewskiego do Mołdawii i klęska pod Cecorą
 - plany tureckie wobec osłabionej Rzeczypospolitej
- d. Wojskowość I RP (15 min)
- a. Opowieść o husarii – przedstawienie uzbrojenia i wyposażenia, wysoka cena wystawienia chorągwi husarskich. Taktyka i technika wykorzystania husarii jako komentarz do filmu : <https://youtu.be/mPQZxqKH97g>
 - b. Piechota polsko – węgierska i zachodniego autoramentu – prezentacja sprzętu, sposobu ładowania broni czarno prochowej, taktyki i celów wykorzystania piechoty – jako komentarz do filmu: <https://youtu.be/oULujedPtY0>
 - c. Kozacy – prezentacja stylu ubierania kozaków, ich sposobu na życie, oraz relacji polsko – kozackich.
 - d. Tatarzy i Turcy – pojęcia: haracz, janczar, sułtan, wezyr.
- e. Starcie chocimskie (20 min - **realizowane z użyciem wystawy „20 rad...” dystrybuowanych uczniom w czasie zajęć**).
- marsz wojsk tureckich pod Chocim
 - liczebność walczących sił i ich przygotowanie do nadciągającego starcia
 - przedstawienie wodzów: Chodkiewicz, Konaszewicz – Sahajdaczny, Osman II i Dżanibek Gieriej.
 - Plan bitwy <https://polona.pl/item/plan-wyprawy-chocimskiej-1621,MTQ0NDI1NTE/0/#info:metadata>
 - jak wygląda dziś: <https://www.youtube.com/watch?v=cCJEORfOiVQ>

Scenariusz lekcji żywej historii jest częścią zadania „Chocim. Potęga husarii – projekt edukacyjny w Roku Hetmana Stanisława Żółkiewskiego” realizowanego dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej

- inne twierdze RP w regionie na przykładzie mapy (Kamieniec Podolski, Żwaniec, Braha, Bar, Trembowla, Podhajce, Winnica) :
<https://militarymaps.rct.uk/other-17th-century-conflicts/chocim-and-kamieniec-podolski-1673-vero-disgno-della>
- rola husarii podczas bitwy – szarża z 07.09.1673
- działania kozaków i ich rola
- śmierć hetmana Chodkiewicza
- upadek tureckiego morale
- zakończenie działań wojennych i ich skutki

Faza podsumowująca (5min):

- pytania i odpowiedzi
- Ankieta POSTTEST – test przyswojonych informacji.

Pospolite Ruszenie Szlachty Ziemi Krakowskiej, 2020